

Svikten

Lena Torbjörnson
Titti Wistrand

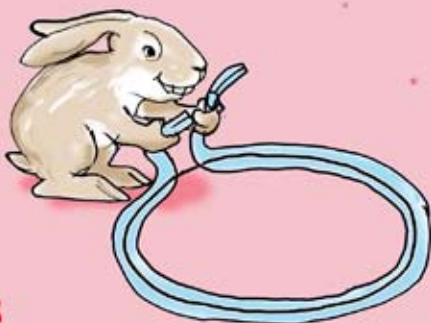
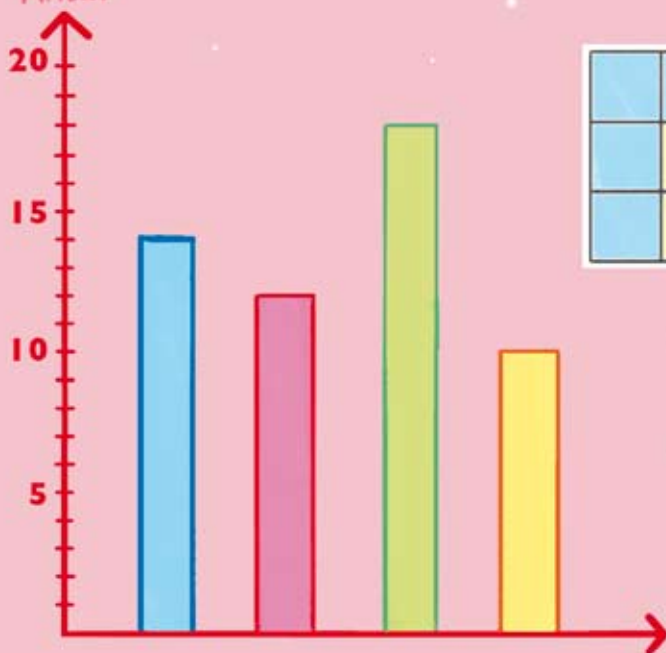

geometri statistik

Bäver	14 kg
Utter	
Hare	
Grävling	
Iller	
Räv	

Antal

BONNIERS

Svikten

geometri och statistik

Innehåll

Mönster	2-3
Geometriska figurer	4-5
Del av	6-7
Matematiska ord	8-9
Längd runt om	10-11
Tredimensionella figurer	12-13
Tabeller och diagram	14-21
Problemlösning	22-23
Kan du?	5, 9, 11, 13, 21
Hur gick det?	13, 21, 24

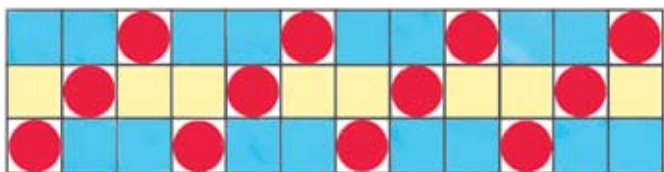
Hur gick det?

På sidorna 13, 21 och 24
hittar du den här symbolen.
Tycker du att det som du har
jobbat med har varit lätt,
lagom svårt eller mycket svårt?
Måla det som stämmer för dig.

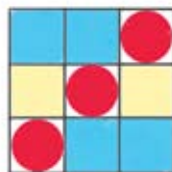

KOLLA

Här är ett mönster som kan fortsätta...

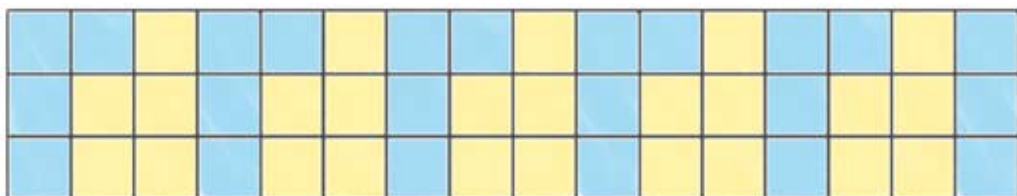
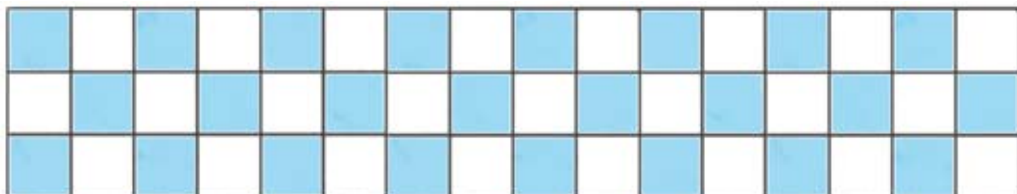
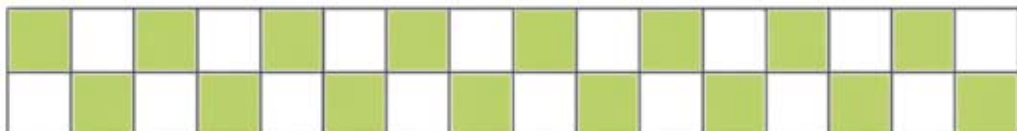

... och den här biten upprepas.

ÖVA SJÄLV

Fortsätt mönstren.

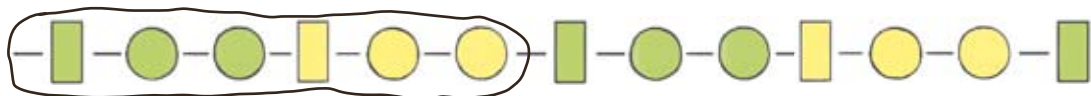
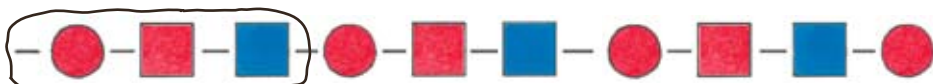

ÖVA MER

Vad kommer sedan?

Ringa in biten som upprepas.

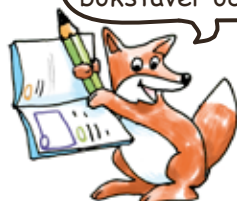
Rita och måla.

Vad kommer sedan?

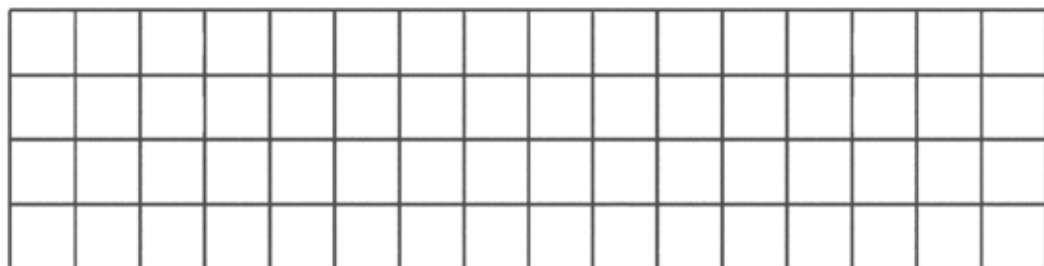
Nu är det bokstäver också!

Och nu är det siffror också!

Gör ett eget mönster.

KOLLA

Kommer du
ihåg namnen på
figurerna?

triangel

kvadrat

rektangel

cirkel

ÖVA SJÄLV

Måla alla kvadrater röda.

Måla alla cirklar blå.

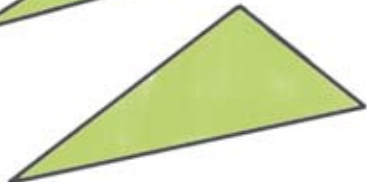
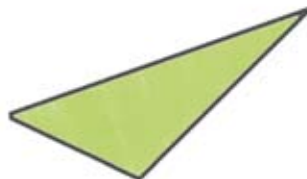
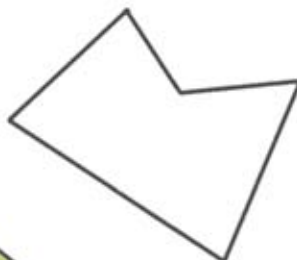
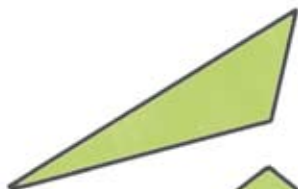

Hur många kvadrater? 2

Hur många cirklar? 2

Måla alla trianglar gröna.

Hur många trianglar? 3

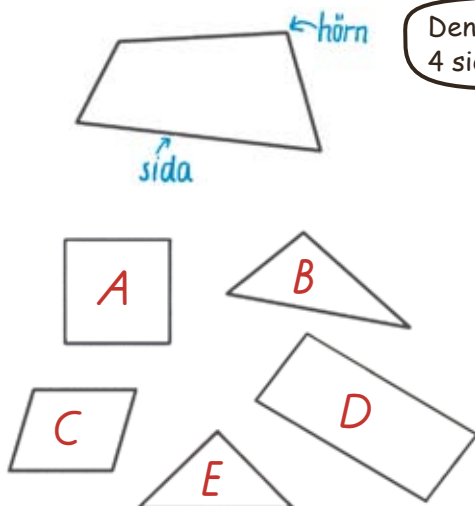
ÖVA MER

Vilka figurer har

4 sidor A C D

3 sidor B E

4 hörn A C D

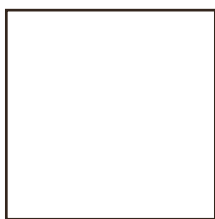

Den här figuren har
4 sidor och 4 hörn.

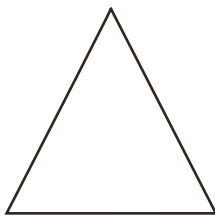

Rita

en kvadrat

en triangel

en rektangel

KAN DU?

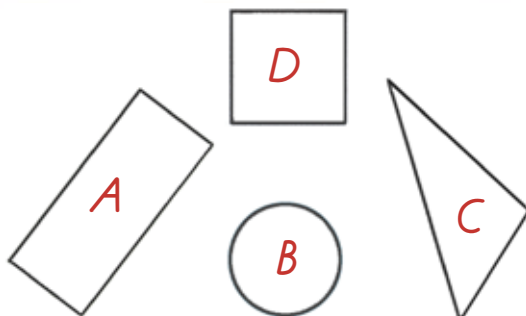
Vilken av figurerna är en

triangel C

cirkel B

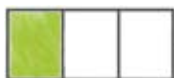
kvadrat D

rektangel A

KOLLA

Vi delar en hel i 2 lika delar   3 lika delar   4 lika delar

Då kallas varje del   en halv   en tredjedel   en fjärdedel

ÖVA SJÄLV

Vilka hör ihop? Dra streck.

en halv

en fjärdedel

två tredjedelar

två fjärdedelar

Måla

en halv

en tredjedel

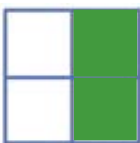
en fjärdedel

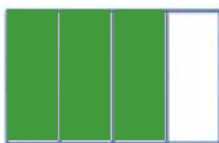
tre fjärdedelar

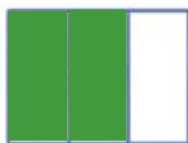
en halv

två fjärdedelar

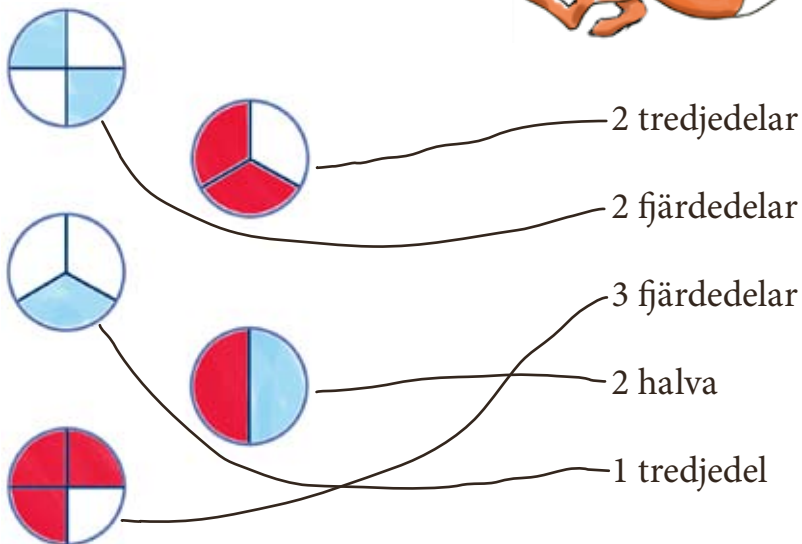
tre fjärdedelar

två tredjedelar

ÖVA MER

Vilka hör ihop? Dra streck.

2 halva är en hel.

Vilket är mest? Ringa in.

3 tredjedelar

eller

3 fjärdedelar

2 tredjedelar

eller

2 halva

3 halva

eller

3 fjärdedelar

Mer än en hel?

Svara **JA** eller **NEJ**.

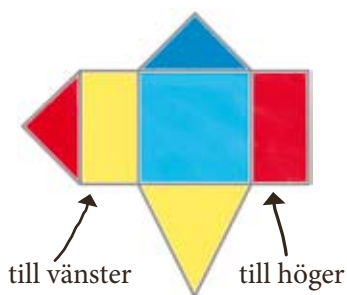
4 tredjedelar JA

3 fjärdedelar NEJ

2 tredjedelar NEJ

3 halva JA

KOLLA

Den blå triangeln är *mindre än* den gula triangeln.

Den gula rektangeln är till *vänster* om den blå kvadraten.

Det är *fler* trianglar än rektanglar.

Det är *färre* rektanglar än trianglar.

ÖVA SJÄLV

Rätt eller fel?

Sätt kryss i rätt ruta.

Den röda triangeln är större än den gröna triangeln.

Den röda rektangeln är mindre än den blå rektangeln.

Det är lika många kvadrater som rektanglar.

Det är fler trianglar än rektanglar.

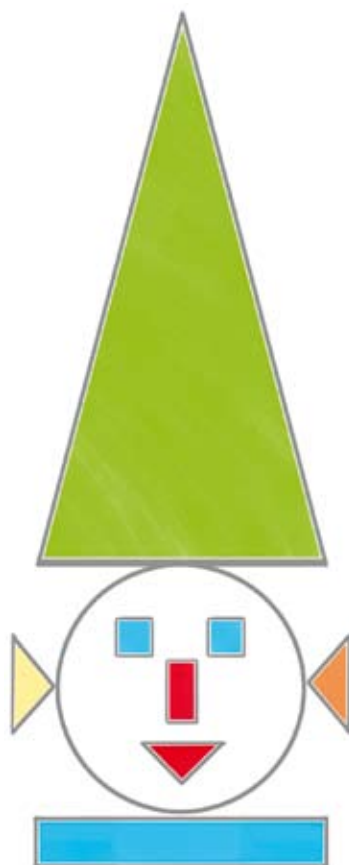
Det är färre kvadrater än cirklar.

Alla kvadrater är blå.

Den gula triangeln är till vänster om kvadraterna.

Den röda rektangeln är till höger om den gula triangeln.

Rätt	Fel
☐	☒
☒	☐
☒	☐
☒	☐
☐	☒
☒	☐
☒	☐
☒	☐

ÖVA MER

Sätt kryss i rätt ruta.

Det är fler än 3 rektanglar.

Det finns 2 trianglar.

Det finns färre än 3 cirklar.

Det finns 2 kvadrater.

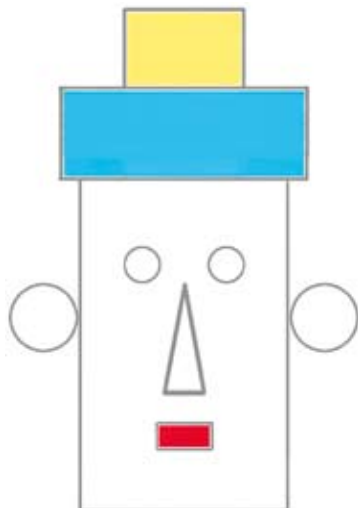
Den blå rektangeln är större än den röda rektangeln.

Den röda rektangeln är större än den gula rektangeln.

Det är lika många rektanglar som cirklar.

Rätt	Fel
☒	☐
☐	☒
☐	☒
☐	☒
☒	☐
☐	☒
☒	☐

3 stycken är fler än 2.
2 stycken är färre än 3.

KAN DU?

Måla två tredjedelar.

Måla tre fjärdedelar.

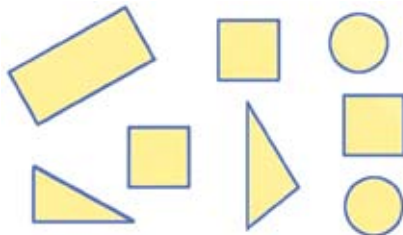

Det finns fler cirklar än trianglar.

Det är färre trianglar än kvadrater.

Det är lika många cirklar som rektanglar.

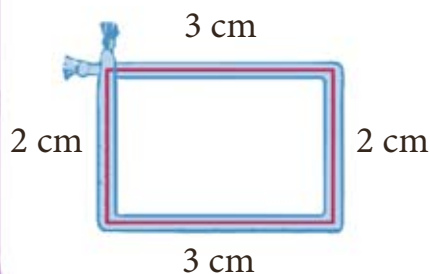
Rätt	Fel
☐	☒
☒	☐
☐	☒

KOLLA

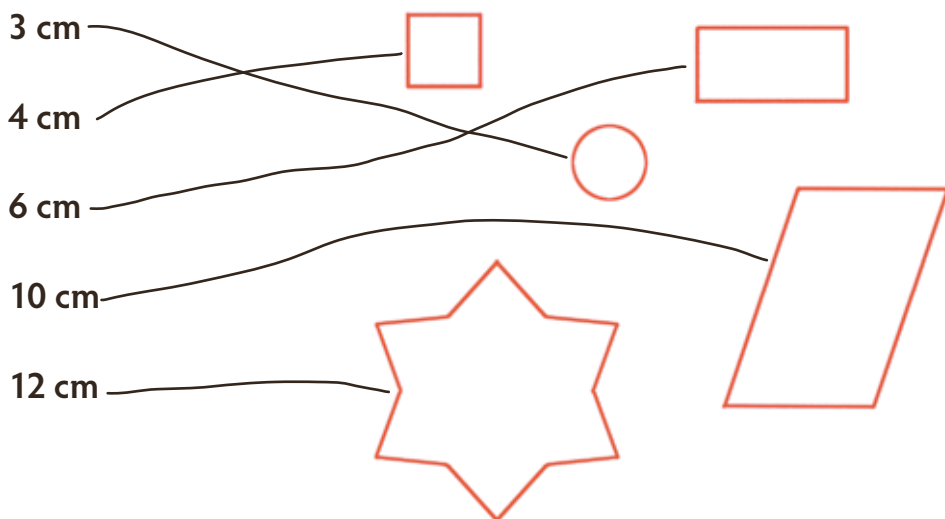
Längden runt en figur kan man mäta med linjal, måttband, snöre eller rep.

I en rektangel är längden runt om lika med summan av sidornas längder.
 $2\text{ cm} + 3\text{ cm} + 2\text{ cm} + 3\text{ cm} = 10\text{ cm}$

ÖVA SJÄLV

Para ihop rätt längd runt om med rätt figur.
Dra streck.

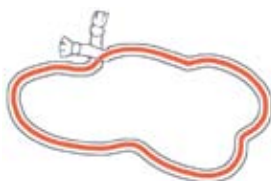
ÖVA MER

Vilken av figurerna är kortast runt om?
Måla repet runt den kortaste.

Längden runt om
kallas omkrets.

eller

eller

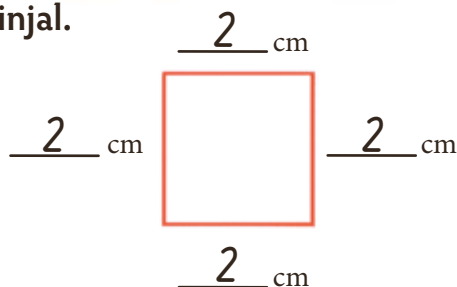
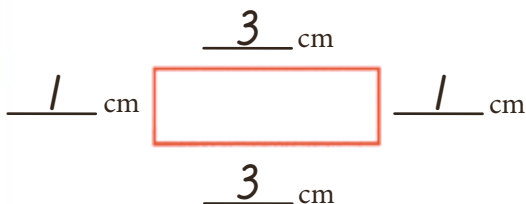
eller

KAN DU?

Hur långt är det runt om? Mät med linjal.

Omkretsen är

$$3 + 1 + 3 + 1 = 8$$

8 cm

Omkretsen är

$$2 + 2 + 2 + 2 = 8$$

8 cm

KOLLA

En kub

Alla sidor
är lika långa.

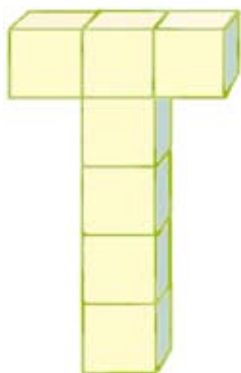

Titta på bokstaven L
som i Lena.

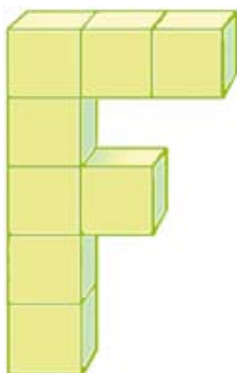
Det här L:et är gjort
av sex kuber.

ÖVA SJÄLV

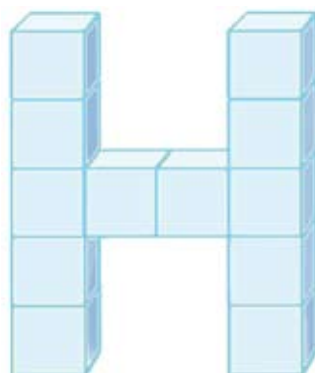
Hur många kuber är varje bokstav gjord av?

7

8

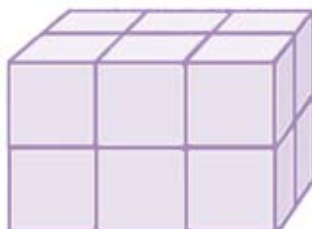

12

Hur många kuber?

6

12

ÖVA MER

Hur många kuber?

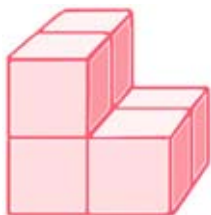
4

12

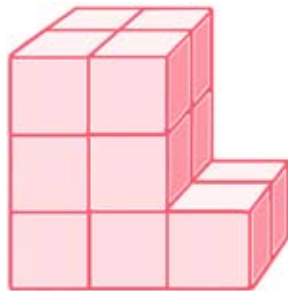
12

6

10

14

KAN DU?

Vilken figur är längst runt om? B

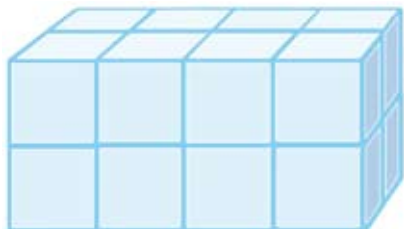
Vilken figur är kortast runt om? A

A

C

Hur många kuber? 16

Hur gick det?
Sidorna 2-13

svårt

lagom

lätt

KOLLA

Den här tabellen visar vad några svenska djur väger.

Bäver	14 kg
Utter	12 kg
Hare	3 kg
Grävling	12 kg
Iller	1 kg
Räv	7 kg

ÖVA SJÄLV

Hur mycket väger en räv? 7 kg

Hur mycket väger en hare? 3 kg

Två djur väger lika mycket. Vilka?

utter och grävling

Vilket djur är tyngst? bäver

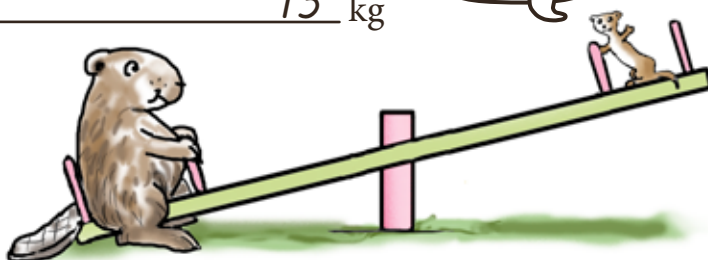
Vilket djur är lättast? iller

Hur stor är skillnaden?

13 kg

Mellan det tyngsta och lättaste djuret!

ÖVA MER

Den här tabellen visar de vanligaste namnen på Björkskolan.

Namn	Antal
Anton	7
Hanna	6
Jakob	3
Linnea	3
Sofia	5
Viktor	4

Vilket är det vanligaste flicknamnet? Hanna

Vilket är det vanligaste pojkenamnet? Anton

Hur många fler heter Viktor än Jakob? 1

Hur många fler heter Sofia än Linnea? 2

Den här tabellen visar hur långa barnen är i klass 3C på Björkskolan.

Längd (cm)	Antal barn
120–129	2
130–139	6
140–149	12
150–159	3

Sätt kryss i rätt ruta.

Det är 3 barn som är mellan 120 och 129 cm.

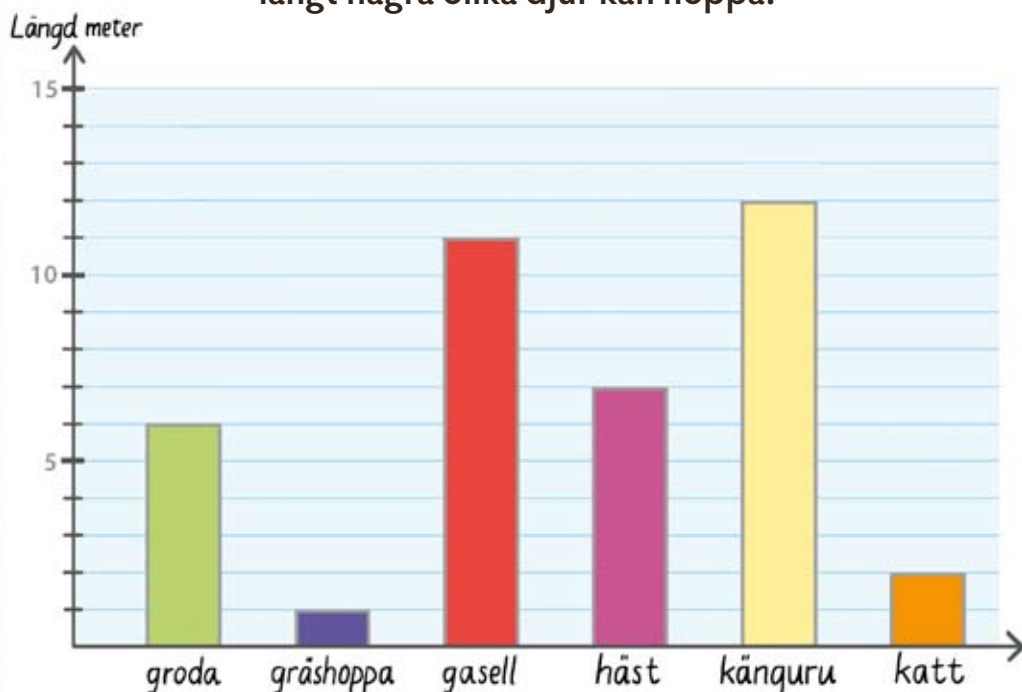
Det är dubbelt så många som är 140–149 cm jämfört med 130–139 cm.

Det är 23 barn i klassen.

Rätt	Fel
☐	☒
☒	☐
☒	☐

KOLLA

Det här stapeldiagrammet visar hur långt några olika djur kan hoppa.

ÖVA SJÄLV

Titta på diagrammet och svara på frågorna.

Hur långt hoppar grodan? 6 m

Vilket djur hoppar dubbelt så långt som grodan? känguru

Hur mycket längre hoppar gasellen än hästen? 4 m

Vilket djur hoppar längst? kängurun

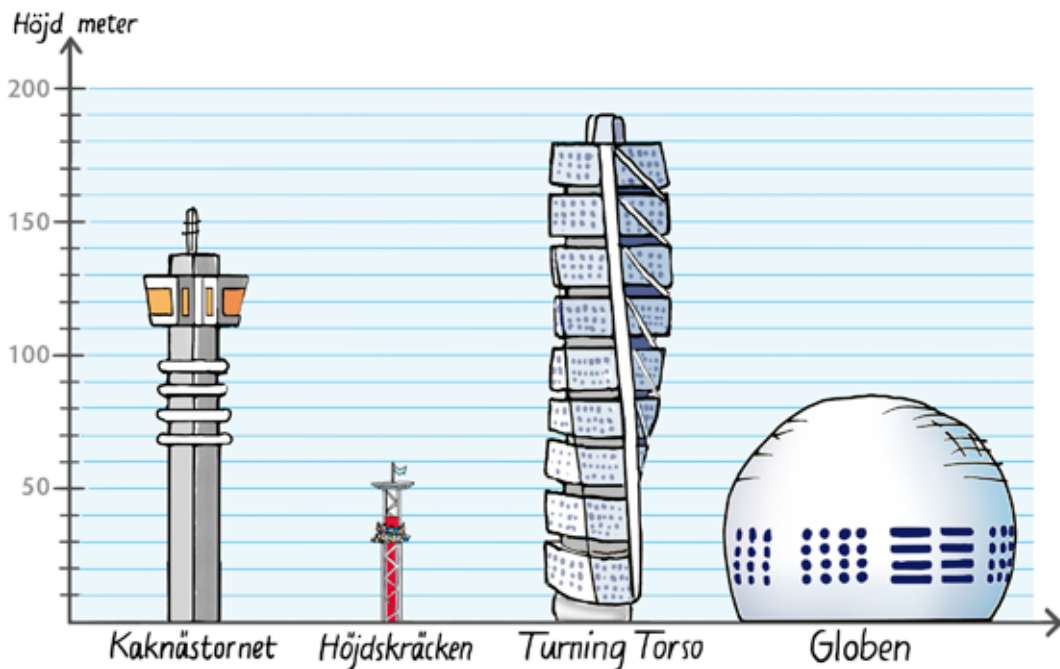
Vilket djur hoppar kortast? gräshoppan

Hur stor är skillnaden mellan det längsta

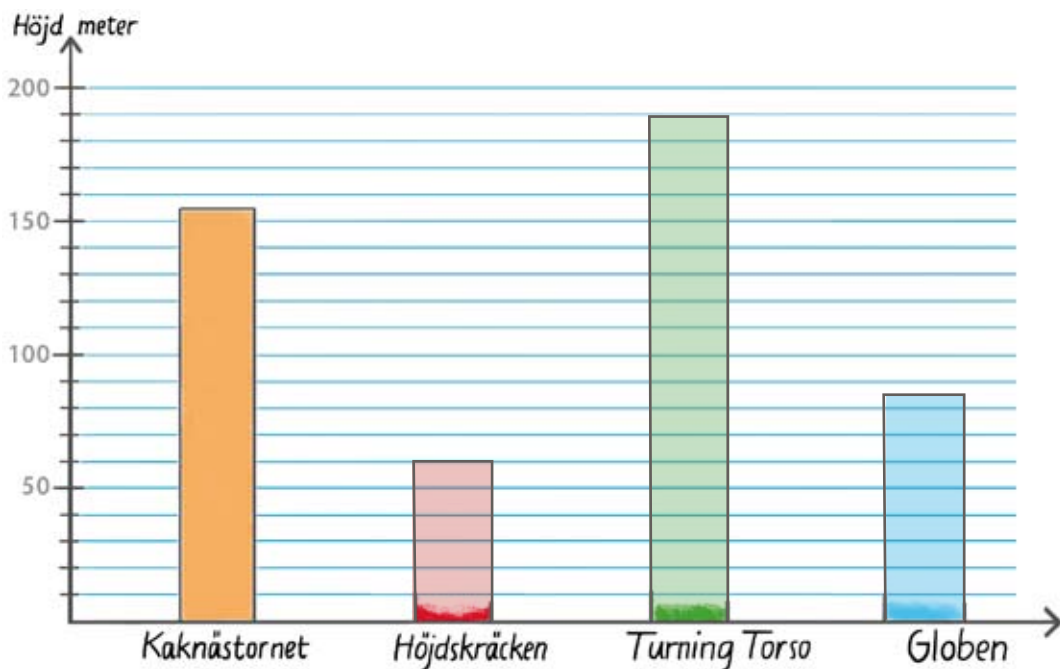
och kortaste hoppet? 11 m

ÖVA MER

Här är höjden på några svenska torn och byggnader.

Gör klart stapeldiagrammet.

KOLLA

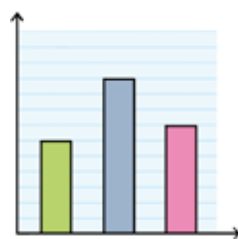
Hur många olika fiskar finns i akvariet?
Det kan visas på flera sätt.

I ett akvarium

Fiskar	Antal

I en tabell

I ett stapeldiagram

ÖVA SJÄLV

Så här ser akvariet ut.

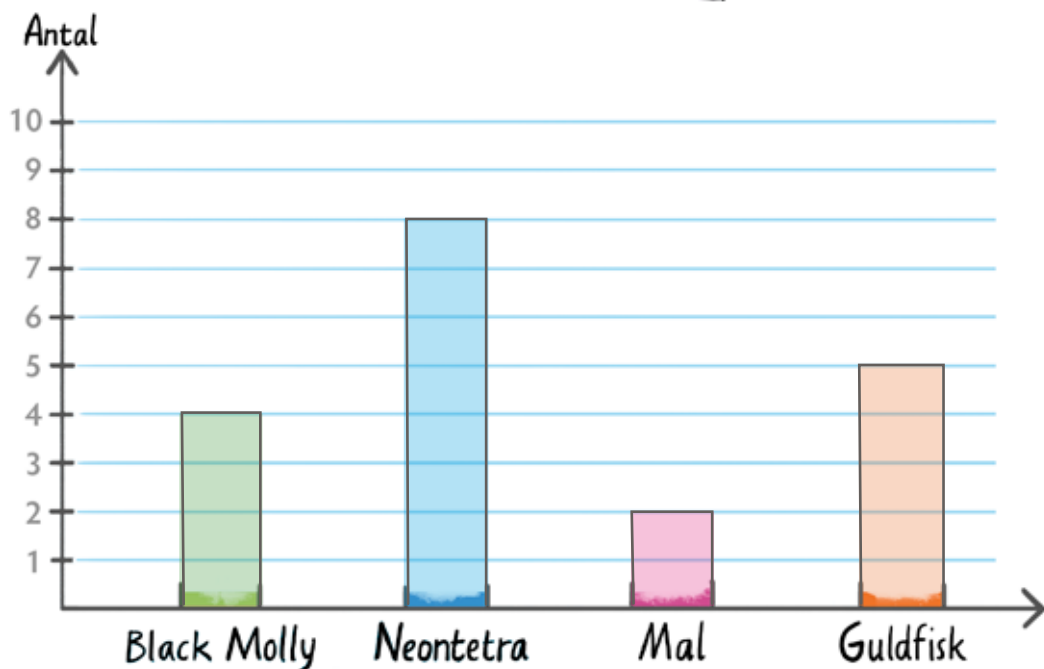
- Black Molly
- Neontetra
- Mal
- Guldfisk

Gör klart tabellen.

Fiskar	Antal
Black Molly	4
Mal	2
Neontetra	8
Guldfisk	5

ÖVA MER

Gör klart stapeldiagrammet med hjälp av tabellen på sidan 18.

Vilken fisksort finns det flest av? Neontetra

Hur många fler guldfiskar än malar finns det? 3

Det finns dubbelt så många neontetror som Black Molly

Hur många fiskar finns i akvariet allt som allt? 19

KOLLA

När du gör en undersökning
för du in resultatet i en tabell.

Hur gamla är flickorna i Björkens basketlag?

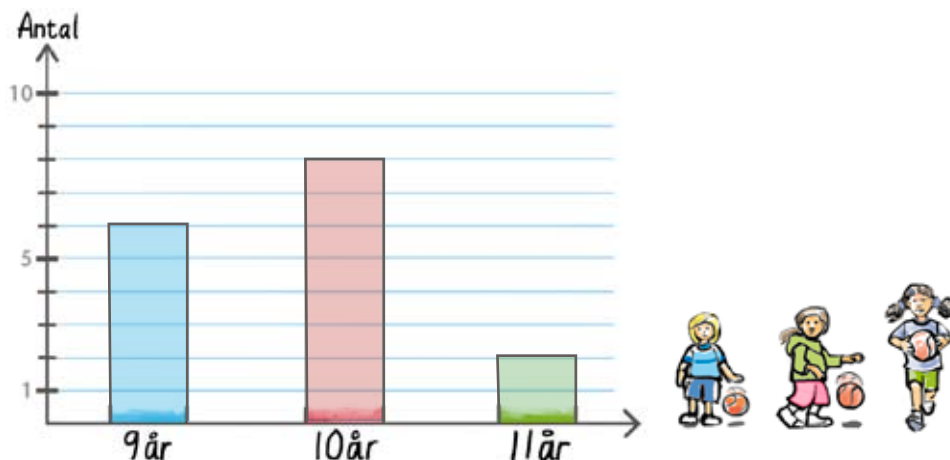
Nu skriver vi
siffror.

9år			6
10år			8
11år			2

De här
strecken kallas
avprickning.

ÖVA SJÄLV

Rita klart stapeldiagrammet.

Hur många 10-åringar spelar i laget? 8

Hur många fler 9-åringar än
11-åringar spelar i laget? 4

Hur många flickor finns
det sammanlagt i laget? 16

KAN DU?

Barnen i klass 3C har gjort en egen undersökning.

Eleverna fick svara på frågan:

– Hur tar du dig till skolan?

Så här blev resultatet.

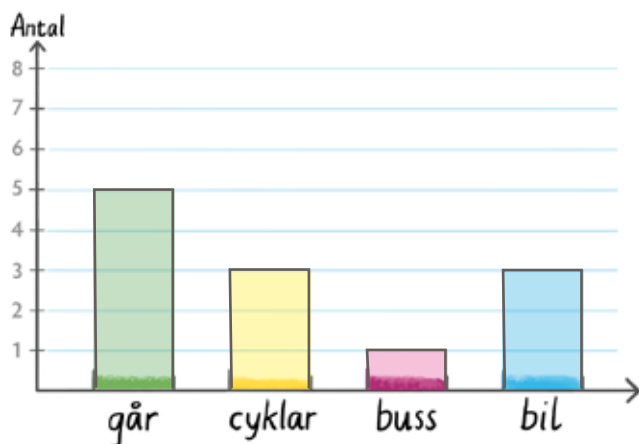
Adam	går
Jonathan	cyklar
Sofia	bil
Jakob	går
Linnea	går
Jasmine	cyklar

Daniel	bil
Viktor	går
Sara	går
Selma	buss
Joar	cyklar
Hanna	bil

För in resultatet i tabellen.

Färdsätt	Avprickning	Antal
Går		5
Cyklar		3
Buss		1
Får skjuts med bil		3

För in resultatet av undersökningen i stapeldiagrammet.

Hur gick det?
Sidorna 14-21

PROBLEMLÖSNING

Måla flaggorna och skriv landets namn.

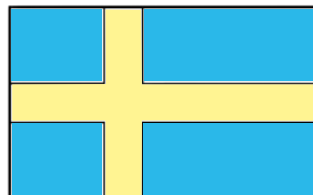

Måla Sveriges flagga.

Hur många blå

rektangelområden

har Sveriges flagga? 4

Tysklands och Belgiens flaggor har samma färger; svart, röd och gul.
Båda flaggorna består av tre rektanglar.

I Tysklands flagga ligger
den röda rektangeln
i mitten, den svarta
ligger överst.

Tyskland

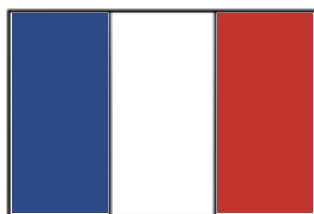
I Belgiens flagga är den
gula rektangeln i mitten
och den svarta är till vänster.

Belgien

Frankrikes och Nederländernas flaggor har också tre rektanglar.
Men färgerna är röd, vit och blå.

I Frankrikes flagga är den
röda rektangeln till
höger om den vita,
som är till höger om
den blå.

Frankrike

I Nederländernas flagga
ligger den röda
rektangeln över den vita.
Den blå ligger underst.

Nederländerna

Ett tärningsspel

Fem kamrater spelar tärningsspelet Knekten.

Den som kommer först får 3 poäng.

Tvåan får 2 poäng och trean 1 poäng.

De för in resultaten i en tabell.

De spelar flera omgångar. Hur många? 6

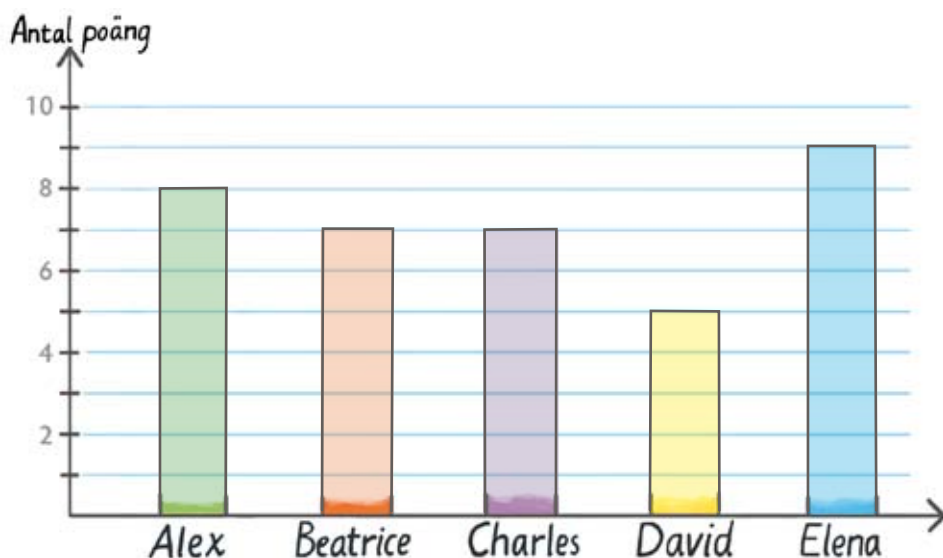
	3 poäng	2 poäng	1 poäng	Totalt
Alex		III	II	8 p
Beatrice	I	I	II	7 p
Charles	II		I	7 p
David	I	I		5 p
Elena	II	I	I	9 p

Gör klart tabellen.

Vem vann sammanlagt? Elena

Hur många poäng fick segraren? 9 p

Gör ett stapeldiagram som visar hur många poäng de fick.

Bra jobbat!

Nu är du klar med
hela häftet.
Har det varit lätt,
lagom svårt eller
mycket svårt?

Hur gick det?

Bonnier Utbildning

Postadress: Box 3159, 103 63 Stockholm

Besöksadress: Sveavägen 56, Stockholm

Hemsida: www.bonnierutbildning.se

E-post: info@bonnierutbildning.se

Order/Läromedelsinformation

Telefon 08-6968600

Telefax 08-6968610

Svikten – geometri och statistik

ISBN 978-91-622-8672-9

© 2008 Lena Torbjörnson, Titti Wistrand
och Bonnier Utbildning AB, Stockholm

Första upplagan

Första tryckningen

Redaktör: Lars-Göran Alberthson

Grafisk form: Cecilia Nabo

Omslag och illustrationer: Cecilia Nabo

Kopieringsförbud! Detta verk är skyddat av lagen om upphovsrätt. Vid tillämpning av skolkopieringsavtalet (även kallat BONUS-avtalet) är detta verk att se som ett *engångsmaterial*. Engångsmaterial får enligt avtalet över huvud taget inte kopieras för undervisningsändamål.

Kopiering för undervisningsändamål av denna bok är således helt förbjudet.

Utan tillåtelse av förlaget kommer kopiering utöver avtalet att innebära **otillåtet mångfaldigande**. Ett sådant intrång medför straffansvar och kommer att ge upphov till skadeståndsskyldighet enligt 53 och 54 §§ lag (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk.